

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η αντιμετώπιση των ηλικιωμένων στην Ευρώπη σήμερα, σύμφωνα με την αρθρογράφο του Κειμένου 1, διέπεται από τα ακόλουθα στερεότυπα:

- σε έκτακτες κρίσεις προκρίνεται η θυσία τους ως μη παραγωγικών και αδύναμων.
- τα γηρατεία θεωρούνται ασθένεια και μειονεξία.
- σε λεκτικό επίπεδο χαρακτηρίζονται με φράσεις υποτιμητικές (περιττοί, ένα οικονομικό «βάρος»).
- βιολογικός μαρασμός: κριτήριο περιθωριοποίησης, εγκατάλειψης, εξοστρακισμού.
- δεν αντιμετωπίζονται ανθρώπινα.
- ταύτιση της τρίτης ηλικίας με την αποσύνθεση: κοινωνική «κατασκευή» - δείκτης πολιτιστικού επιπέδου.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο πρόλογος στο Κείμενο 1 υπηρετεί και τους δύο στόχους:

- εισάγει στο κεντρικό θέμα: η αντιμετώπιση των ηλικιωμένων ως εξασθενημένων, άρα αναλώσιμων, προς όφελος των νεότερων μελών αποτελεί δείκτη πολιτισμού της εκάστοτε κοινωνίας
- προκαλεί το ενδιαφέρον: παρουσιάζει μια συγκλονιστικά απάνθρωπη παλιά ιαπωνική πρακτική θυσίας των γηραιότερων, που αποτελεί το έναυσμα για μια πρόσφατη κινηματογραφική ταινία, για να δείξει στη συνέχεια ότι δεν απέχει πολύ από τις σύγχρονες ευρωπαϊκές πρακτικές αντιμετώπισης της τρίτης ηλικίας

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α. τα εισαγωγικά: «Μπαλάντα του Ναραγιάμα» (1^η παράγραφος): περιλαμβάνουν τον τίτλο ταινίας.

β. η διπλή παύλα: –«εγκατάλειψη ενός ηλικιωμένου»– (2^η παράγραφος): διακόπτει τη ροή του λόγου, ώστε να επεξηγήσει τον όρο Ubasute, ο οποίος προηγείται.

γ. η παρένθεση: (η ζωή του) (3^η παράγραφος): περικλείει το υποκείμενο «η ζωή του» του ρήματος «να μην είναι». Αποτελεί συμπλήρωση που θα μπορούσε να παραλειφθεί, καθώς εννοείται από την προηγούμενη πρόταση. Η αρθρογράφος το επαναλαμβάνει, γιατί το θεωρεί σημαντικό ως έννοια και επιδιώκει να το τονίσει, προσδίδοντας μάλιστα έναν δραματικό τόνο στο ερώτημα που θέτει.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Το ποιητικό υποκείμενο στον τελευταίο στίχο απευθύνει ένα ερώτημα προς τον κοινωνικό του περίγυρο ή/και προς τον εαυτό του, για να προστατευτεί. Αναρωτιέται γιατί οι άλλοι ψάχνουν να βρουν σ' αυτόν ό,τι θεωρούν πως είναι, δηλαδή τον πραγματικό του εαυτό, ενώ ούτε ο ίδιος δεν είναι σίγουρος αν θέλει να τον βρει. Αποδέχεται πως «Ο καθένας μας είναι πολλοί», έχει δηλαδή κι αυτός, όπως όλοι, πολλές διαφορετικές όψεις, γι' αυτό και δεν μπορεί να ικανοποιήσει όσα προβάλλουν στο πρόσωπό του («Άλλοι με βλέπουν αλλιώς»), εξ ου και στην πρώτη στροφή ζητά «συγγνώμη» που δεν «απαντά», δεν ανταποκρίνεται σε όσα προσδοκούν απ' αυτόν («δεν αντιστοιχώ Σ' αυτόν που σε μένα αγαπάτε»), γιατί απλούστατα δεν είναι αυτό (μόνο) που εκείνοι νομίζουν, αλλά πολλά περισσότερα. Ταυτόχρονα, εξηγεί πως δεν ευθύνεται ο ίδιος για την απογοήτευσή τους («λάθος δικό μου δεν είναι») που τον βλέπουν «αλλιώς Και πάλι λάθος κάνουν» και υπεραμύνεται του δικαιώματός του να αλλάζει ως άνθρωπος, να αναδιαμορφώνει τον εαυτό του, χωρίς να επηρεάζεται από τους χαρακτηρισμούς που του αποδίδονται («Μη με παίρνετε γι' άλλον Κι αφήστε με ήσυχο»). Πρόκειται για μια ερώτηση που αποσκοπεί να προβληματίσει για την αξία των εσωτερικών διαδικασιών που επιφέρουν αλλαγές και διαμορφώνουν την ανθρώπινη προσωπικότητα στην πορεία της ζωής. Παράλληλα, αποτελεί μια προτροπή για σεβασμό προς τον συνάνθρωπο (ως πρόσωπο) που βρίσκεται στη γόνιμη φάση της αλλαγής, γιατί η συγκεκριμένη διαδικασία συνιστά ατομική επιλογή που οδηγεί προς την αυτογνωσία και δεν τον διευκολύνουν οι περισπασμοί και τα σχόλια των άλλων.

Η ποιητική αφήγηση δημιουργεί πολλές σκέψεις και συναισθήματα στον αναγνώστη που μπορούν να εκφραστούν ανάλογα. Η ποιητική φωνή εξωτερικεύει με έντονα συγκινησιακό τρόπο τις σκέψεις και συναισθήματά της.